

mærkelig Maade at forhandle paa; men jeg vil kun derom sige, at det er den Maade at forhandle paa, som jeg har anset for at være naturlig for en Forhandlingspolitik, der har stillet sig til Formaal at fremsætte Forslag, som man har Haab om at føre igennem. Jeg vil over for det ærede Medlem oprigtig sige, at jeg anser det for en mærkelig Maade at forhandle paa at fremsætte et Forslag, med Hensyn til hvilket det ærede Medlem jo selv vistnok ikke nærer nogen Tvivl om, at det ikke vil være muligt at føre det igennem. At et Forslag med en Udelse fra Statskassen paa 30—40 Mill. Kr. til Tiendens Afløsning ikke har nogen Fremtid for sig, tror jeg vistnok, at det ærede Medlem og hele Tinget er forvisset om, og derfor anser jeg det for en mærkelig Maade at forhandle paa at fremsætte et saadant Forslag. Jeg betragter det foreliggende Forslag som et Forsøg paa at naa en Afløsning af Tienden; der paalægges ikke dermed et eneste Mennefte nogen Tvang. Man søger at tilvejebringe de Billaar, paa hvilke Tienden skal afløses, og kunne disse Billaar ikke naas, sker det ikke, og saa varer det, indtil en Overenskomst kan naas. Men jeg er ikke desto mindre fuldt forvisset om, at en Afløsning ifølge denne Lov vil ske i mangfoldige Tilfælde, og lad mig føje til, at dersom vi havde haft en Lov som denne gennemført, lad mig sige, i 50'erne, havde vi nu været $\frac{2}{3}$ paa Vejen til, at Tienden var fuldstændig forsvunden; thi da vare allerede 40 Mar gaaede. Jeg tror, at den Erfaring, der er indhøstet med Hensyn til Afløsningen af Fæstevæsenet Landet over, har givet mange den Være, at det er rigtigt at benytte Tid og Djeblit, til Stede værende Chance og Mulighed for at saa gennemført, hvad man ønsker, og det er kun det, som dette Forslag indbyder til, og som jeg maa ønske maatte ske Fyldest i det størst mulige Omfang.

Bertelsen (Hjorring Amts 5te Valgkreds): Bed at lægge Mærke til den Forhandling, der her er ført, vil man se, at Flertallet er kommet til at værne om Statskassen ved Gennemførelsen af en virkelig demokratisk Reform; thi man kan jo tale derom, saa meget man vil, saa er det dog en demokratisk Reform, der er kommen til at ligge paa Tingets Bord. Tiendevæsenet hviler jo særlig paa det mindre Landbrug, og det er jo dette Landbrug, der skal befries for denne Byrde. Hvad tilbyder nu Flertallet som Opmuntring til Afløsning af denne Byrde? Det tilbyder blot, at Tiende-ejerne skulle fritages for den Skat, de svare;

hvorimod Tiende-ejerne ikke faa andet end et Fireprocentslaan af Statskassen, som skal afdrages i Løbet af 60 Aar. Jeg tror ikke, det vil opmuntre mange til at faa deres Tiende afløst. Der er to Ting, som dette Forslag efter min Formening vil føre til. Den ene er, at Tienden i enkelte Tilfælde maaste fra Statskassens Side kan blive afløst. Jeg kommer saa til den anden. Naar der er blevet sagt af det ærede Medlem fra Randers (Vittichau), at Tienden har været en Rilde til Splid og Tvedragt, men ikke vil være det fremdeles, er det urigtigt. Den er en Rilde til Strid endnu den Dag i Dag, og naar dette Forslag bliver vedtaget, vil den blive det mere end hidtil, naar man kommer til at gøre Forsøg paa en Afløsning, som ikke lykkes. Den Tiende-ejer, der ikke vil have Tienden afløst, vil saa Misstemning imod sig, og det vil blive en Rilde til Riv og Strid, som maaste kan føre til en tvungen Afløsning, som jeg ønsker. For faar man ikke det rette Forhold bragt til Veje. Naar der er sagt, at Mindretallets Standpunkt er et Mellemstandpunkt, skal jeg ikke benægte dette; men hvis den ærede Indenrigsminister har nogen Ret i de Indvendinger, han gjorde mod Mindretallets Forslag, kunde det let ændres. Og naar det blev udtalt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Alberti), at han ikke absolut fordrede, hvad der her var opstillet, men udtrykte det saaledes, at det, der var forlangt fra Flertallets Side, var for lidt, til at man kunde vente, at Lovforslaget virkelig skulde gøre nogen Gavn, har han sikkert Ret. Naar man betragter Mindretallets Forslag, saaledes som den ærede Indenrigsminister betragtede det, nemlig at det er uholdbart i hele dets Grundlag, har det ganske vist ikke nogen god Grund at staa paa; men saaledes mener jeg nu ikke, at man kan betragte det. Hvis man skal til en tvungen Afløsning, som jeg ikke vil benægte, at det her foreliggende ikke absolut er, og Ministeren mulig vilde gaa med dertil, er der vistnok ikke noget i Vejen for, at man kunde gaa den Vej. Men der er da to Ting, som udfordres, nemlig, at Almenvellet kræver det, og at vedkommende faar fuld Erstatning. Men at der skal gives fuld Erstatning, bliver fuldt ud skyldigtgjort ved Mindretallets Forslag, idet der tilsiges, at naar Afløsningen paanødes Tiende-ejeren, saa faar han 25 Gange den aarlige Tiende, og det anses dog altid for fuld Erstatning. Naar han derimod selv ønsker Afløsning, saa faar han kun 23 Gange den aarlige Tiende, idet Skatten jo bortfalder; men det er da efter hans eget